

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapirkondadesse

Toidualasest teabest üldiselt. Mis on tarbijale oluline?

Tiiu Rand

Toidualane teave – toitu käsitlev teave **tarbijale teadliku valiku tegemiseks**

müügipakendil

e-poes, veebilehel .

Goji marjad

11,0 €

Goji marjad ehk taraõng lycium barbarum

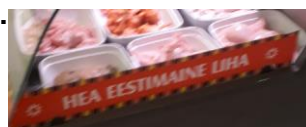
- Looduslik vitamiinipommi süüdata 18 aminohapet
- Antibakteriaalne 20 korda rohkem kui õhvikates
- 0-vitamiini kuni 100 grammi
- Pakkese kaes kuivatatud
- Tõelised ja maitvad

Tahtsustatud ja maitsta kaitsesüsteemil
Vaakumpakendis, Pärnuküla Tšebet

Kaali 500g / 22€ kg

1 2 [Lisa korvi](#)

müügikohas, menüüs ...

Toidualane teave

Kohustuslik teave

Üksikasjad, mis tuleb
müügipakendil esitada

- hästi nähtavalt
- selgesti loetavalt
- min tähemärgisuurus 1,2 mm*
- kulumiskindlalt

Vabatahtlik teave

Täiendav teave, nt

lipumärk

Lisateave, nt

E-ainete vaba

Toitumis- ja/või
tervisealased
väited

+ vitamiin D

Immuunsüsteemile ...

Oluline teave, millele tarbija peaks tähelepanu pöörama

- Toidu nimetus
- koostisosade loetelu, sh allergeenid
- koostisosa kogus
- säilimisaeg 'parim enne' või 'kõlblik kuni'
- päritoluriik
- toitumisalane teave
- *hoiatused!*

Toidu nimetus

- õunamahl või õunanektar või õunajook või õunamaitseline karastusjook
- broilerifilee hakkliha või broilerihakklihasegu
- riivjuust või analoogtoode pizzariiv
- piim või sojajook

Toidu nimetusega kaasnevad andmed

- õunamaitseline karastusjook magusainega
- analoogtoode pizzariiv taimse rasvaga
- lõhefilee (sulatatud)
- maitsestatud seakaelakarbonaad lisatud veega
- värskelt pressitud pastöriseeritud mahl
- pastöriseerimata mahl - töödeldud kõrgsurvemeetodil

Koostisosad - vaata, millest toit on valmistatud

- koostisosade loetelus esitatakse **kõik toidu tootmisel või valmistamisel kasutatud ained** (ka lisaained, lõhna- ja maitseained, ensüümid)
- esitatakse **kaalu alanevas järjestuses**
- **allergeenid** koostisosade loetelus teistest koostisosadest **eristuva trükiga** (nt **rasvases kirjas**)

Allergeenid???

Gluteeni sisaldavad teraviljad (**nisu, rukis, oder, kaer**),

koorikloomad, muna, kala, sojaoad, piim, pähklid-mandlid, maapähklid, seller, sinep, seesamiseemned,

vääveldioksiid ja sulfitid,

lupiin, molluskid ning neist valmistatud tooted.

Koostisosa kogus

Nt: Rukkileivakattega ahjukael
küpsetuskarbis

Sealihast maitsestatud ahjupraad, *lisatud veega*

Koostisosad:

seakaelakarbonaad (76%), vesi, riivleib (5%, sh **nisu, rukis**), sool, ...

‘Kõlblik kuni’ või ‘Parim enne’?

‘Kõlblik kuni’ → mikrobioloogiliselt kiiresti riknevad toidud (piim, liha, kala ...) on *ohutud* kuni esitatud kuupäevani

Kõlblik kuni: kuupäev-kuu

NB! Vaata säilitamistingimust!

Hoida +2 ... +6 °C

'Kõlblik kuni' või 'Parim enne'?

'Parim enne' -> konservid, kuivained, maitseained, kontsentraadid, joogid ...

- näitab tähtpäeva, milleni tootja/pakendaja tagab kvaliteedi

Vaata ka säilitamistingimusi, nt [Hoida kuivas](#)

Hoiatused!

Vaata, kas tootel on peal hoiatused, nt:

- „[Kõrge kofeiinisaldus. Ei ole soovitatav lastele, rasedatele ega rinnaga toitvatele](#) ...”
- „[Võib sisaldada](#) piima, muna, nisu“
- „[Sulanud toodet uuesti mitte külmutada](#)”
- ...

Päritoluriik

- teatud toitudel kohustuslik
- ✓ veise-, sea-, lamba-, kitse- ja kodulinnuliha ,
nt *Broileririnnafilee*
- Kasvatatud ja tapetud: Eesti
- ✓ kala (ja kalafilee, suitsukala ...),
- ✓ mesi ja oliiviõli, värske puu- ja köögivili, munad,
- ✓ mahetoit

Päritoluriik:

- töödeldud toidu päritoluriik on see riik, kus toit valmistati (Valmistatud Eestis)
- töödeldud toidu päritoluriigi esitamine on nõutud, kui selle puudumine võib tarbijat eksitada toidu tegeliku päritolu osas
- töödeldud toidu tooraine päritolu esitamine ei ole nõutud
- *ID-märk loomisel toidul ei ole päritoluteave tarbijale*

Toitumisalane teave

Toitumisalane teave	100 g/100 ml kohta
Energiasisaldus	kJ/kcal
Rasvad	g
millest küllastunud rasvhapped	g
Süsivesikud	g
millest suhkrud	g
Valgud	g
Sool	g

suhkrud on kõik toidus sisalduvad suhkrud (mono- ja disahhariidid)

sool on soolasisalduse ekvivalent, mis arvutatakse naatrium x 2,5

Toitumisalane teave

Kohustuslikku toitumisalast teavet võib teatud toitainetega täiendada, nt

- ✓ polüküllastumata rasvhapped, kiudained, vitamiinid, mineraalained ...

Vitamiin A	120 µg*
Vitamiin D	0,75 µg*
Vitamiin E	1,8 mg*
Vitamiin C	12 mg*

*15% päevasest võrdluskogusest (täiskasvanutele)

Toitumisalane teave

Toitumisalane teave	100 g	portsjon (70 g - üks leivake)	% *portsjonis
Energia	1276 kJ/305 kcal	893 kJ/214 kcal	11 %
Rasvad	8,6 g	6,0 g	9 %
küllastunud rasvhapped	0,8 g	0,6 g	3 %
Süsivesikud	44 g	31 g	12 %
suhkrud	5,4 g	3,8 g	4 %
Valgud	11 g	7,7 g	15 %
Sool	1,0 g	0,7 g	12 %

* keskmise täiskasvanu võrdluskogusest (8400 kJ / 2000 kcal)

Toitumisalase teabe kordamine pakendi esiküljel

Teatud osa toitumisalasest teabest võib korrata pakendi põhivaateväljal:

- energiasisaldus või
- energiasisaldus koos rasvade, küllastunud rasvhapete, suhkrute ja soola sisaldusega

Puudub 100 g energiasisaldus

Lahtine toit kaupluses, toidlustuses

- Allergeenide teabe esitamine kohustuslik
- Toidlustusasutuses võib olla teade, nt „Allergeenide teavet küsi teenindajalt“

e-müük

Müügipakendis toidu e-müügil tuleb tarbijale teha kättesaadavaks kogu märgistusel esitatud kohustuslik toidualane teave, v.a säilimisaeg

Pakendamata toidu/roa kohta tuleb teha kättesaadavaks vähemalt allergeenide teave

Eksitamise keeld

- Teave ei tohi eksitada toidu iseloomulike tunnuste osas, nt säilitusaineteta, värskelt pressitud, pastöriseerimata ...
- Teave peab olema täpne, selge ja kergesti arusaadav
- Ei tohi viidata haigusi vältida aitavatele, leevendavatele või ravivatele omadustele

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Aitäh!

Tiiu Rand
tiiu.rand@vet.agri.ee